Het zou misschien ook interessant en leerzaam voor m'n lezers kunnen zijn, als ik de vragen, die over een tijdperk van eenige jaren bij me inkwamen, eens voor hen ging rubriceeren, om er dan t.o. van de punten die 'k daareven noemde m'n gevolgtrekkingen uit te maken.

Dat ondernemen is me evenwel te gevaarlijk om me eraan te wagen. Ten eerste, omdat de gegevens te onvolledig zijn, om er algemeene conclusies op te bouwen; en ten tweede, omdat die conclusies licht onrecht zouden kunnen doen aan wie zekere vragen stelden, en anderen zouden kunnen afschrikken, vragen die ze hebben in te zenden.

Maar één ding acht ik me wèl verplicht te doen, n.l. de aandacht te vestigen op het gebrek aan vertrouwen en vertrouwelijkheid, dat er in den kring, waarin ons blad gelezen wordt — want dáárover alleen gáát het nu natuurlijk — blijkt te bestaan.

Gedurig-aan komen allerlei vragen bij me in — méér dan onze lezers kunnen vermoeden, omdat juist dáárvan vele niet geschikt zijn voor beantwoording in ons blad, en bij particulier schrijven door mij beantwoord worden — die, als er de noodige openhartigheid was in den dagelijkschen omgang, en vooral tegenover ouders, leeraar, of broeders en zusters van meer ervaring, nooit aan mij geadresseerd waren geworden.

Dat zijn dan vooral vragen die een min of meer intiem karakter dragen, en inzonderheid die verband houden met het sexueele leven.

Nu bedoel ik allerminst, me aan dergelijke vragen te onttrekken. Integendeel, als iemand in eigen kring het licht of de hulp niet kan vinden die hij behoeft, en ik in staat ben die te geven, zal 't me een voorrecht zijn den verlegene te helpen.

Maar ik heb sterk den indruk, dat men vaak met voorbijgaan van personen in eigen omgeving, zich tot mij wendt.

Jonge menschen schrijven me over moeilijkheden, waarin ieder verstandige vader of moeder in staat is raad te geven. Leden der gemeente over zaken, waarin hun Dominé, Ouderling, of oud-onderwijzer hun even goed, dank zij de kennis van hun persoon en omstandigheden zelfs duizendmaal beter, van dienst kunnen zijn.

Dàt nu màg niet.

We mogen de leiding en steun, die God ons voor ons geestelijk en zedelijk leven gaf in ouders, ambtsdragers en gemeenschap der heiligen, niet voorbijloopen, om die ver-af te zoeken. Daarmeê zetten we Gods orde op zij, schaden we ons zelf, en snijden we anderen de gelegenheid af om ons te dienen in 't ambt dat God, óók om onzentwil, hun gaf, of om „hun gaven en krachten te onzen nutte en tot onze zaligheid aan te leggen".

O, *ik weet, weet het bij eigen ervaring, hoeveel* gemakkelijker het ons valt, juist ons aller-intiemste leven bloot te leggen voor een vreemde dan voor menschen die ons ná bestaan, of met wie we dagelijks in aanraking komen.

Maar deze valsche schaamte, die overigens geheel onberedeneerd en ons-zelven een raadsel en ergernis kan zijn, moeten we niet sparen. Ze moet bestreden en overwonnen worden.

Ze moet het, om haar verwoestende werking in 't leven, in de gemeenschap der heiligen, in het kerkelijk leven vooral.

Ze moet het bovenal, omdat ze vaak, onbewust, een uiting is van gebrek aan ootmoed en oprechtheid; van onwil om door anderen zóó gezien te worden als we toch in waarheid zijn; een pogen om voor die ons kennen een mooier gestalte en een vromer schijn op te houden dan in overeenstemming is met de waarheid; een vasthouden aan de zonde, die onze catechismus brandmerkt als een eigen werk des duivels.

Zien we toch toe, dat we in dezen strik niet vallen.

Aan den anderen kant, zullen ook ouders en ambtsdragers ernstig moeten toezien, dat ze, door zèlf oprecht, ootmoedig, zachtmoedig, begrijpend en bereid om te helpen en te steunen, tegemoet te treden die God aan hun opzicht en leiding toevertrouwde, het vertrouwen winnen, en het zoeken van raad en hulp gemakkelijk maken.

En die roeping hebben we, als christenen, allen tegenover elkaar.

Dit was één der gedachten die de bij mij inkomende vragen wekten. En 'k ben er niet gerust op, dat het overbodig was, ze hier uit te spreken.

B. F.

Correspondentie.

M. W. R. te H.:

Mag ik U, voor antwoord op Uw vragen betreffende het gebruik van het kruisteeken, verwijzen naar de interessante artikelen, die Dr Thijs daarover schreef in de nos 15—25 van den 12den jaargang van ons blad? U zult daar wel vinden wat U zoekt.

B. F.

ZIELKUNDE

Voorloopige samenvatting.

Binnenkort zal ons blad in vacantieformaat verschijnen. Gedurende de zomerperiode zullen uit den aard der zaak onze artikelen worden onderbroken. Met het oog daarop schijnt het ons thans gewenscht een voorloopige thetische samenvatting te geven van hetgeen in de laatste maanden door ons werd geponeerd.

* * *

1. Onze belijdenisschriften stellen zich op dichotomistisch standpunt. Het duidelijkst blijkt dat wel in Art. 37 van de Nederlandsche geloofsbelijdenis en in Zondag 22 van den Heidelbergschen Catechismus.

Dit zijn evenwel niet de eenige plaatsen. Al dadelijk is antwoord 1 van den Catechismus ongetwijfeld dichotomistisch bedoeld („dat ik met lichaam en ziele mijns getrouwen Zaligmakers Jezus Christus eigen ben."). Het zelfde kan gezegd worden van Zondag 12, antwoord 34.

* * *

2. De Gereformeerde dogmatici spraken van twee onderscheiden substanties waaruit de mensch is gevormd. Hiermede bedoelde men iets anders dan hetgeen door het Roomsche en Doopersche dualisme werd gepredikt. Nimmer is het de bedoeling geweest van deze dogmatici om het zoo voor te stellen, alsof het lichaam het lagere was, in den zin van het minderwaardige. Lichaam en ziel beide zijn door God geschapen en zijn een eenheid in den eenen individueelen mensch. Weliswaar brengt de dood scheiding tusschen die twee, maar door het werk van Christus wordt de genade der opwekking niet alleen over de ziel of den geest, maar ook over het lichaam uitgestrekt, 1 Cor. 15. Lichaam en ziel worden weer vereenigd in den dag van de wederkomst van Christus.

* * *

3. De Gereformeerde dogmatiek heeft op het voetspoor van de uitspraken van de oude concilieën steeds onderscheiden tusschen het „ik" of de „persoon" en de „natuur" des menschen. In verband met de christologie heeft men speciaal deze onderscheiding toegepast in dien zin dat men zeide dat Christus een goddelijke Persoon, een goddelijk „Ik" en geen menschelijk „ik" bezat. Vandaar dat men steeds poneerde dat Christus een onpersoonlijke menschelijke natuur had aangenomen. Waarmede men wilde uitdrukken, dat Christus wel de volkomen menschelijke natuur, maar geen menschelijke persoon bezat.

* * *

4. De leer omtrent het „ik" des menschen heeft in de theologie speciaal de aandacht o.a. in het leerstuk van de heiligmaking. Op duidelijke en kernachtige wijze werd daarover o.a. geschreven door Dr A. Kuyper in zijn werk „De gemeene gratie", speciaal Deel II, bld. 301—311.

* * *

5. Intusschen is met deze gegevens niet elk psychologisch probleem opgelost.

Immers, eenerzijds moeten wij handhaven de gedachte dat God de onsterfelijke ziel des menschen schept. Anderzijds valt het bestaan van psychische erfelijkheid niet te ontkennen.

Hieruit volgt de moeilijkheid dat eenerzijds het ontstaan van den onsterfelijken geest of de onsterfelijke ziel zonder eenigen twijfel uit Gods scheppende werking moet worden verklaard, maar dat anderzijds er toch ook een genetisch verband moet worden aangenomen tusschen de psychische gesteldheden van de kinderen en die van de ouders. Deze twee gegevens schijnen echter tegenstrijdig en deze tegenstrijdigheid vraagt een verklaring of een oplossing.

Maar dit is de eenige moeilijkheid niet. Zonder twijfel staat het vast dat de zaadcel en de eicel uit welke God het nieuwe wezen bouwt leven, ook vóór het oogenblik van de bevruchting. Nu is echter leven nimmer een „zijn in een neutrale situatie". Ook dit leven van zaadcel en eicel heeft een „kleur".

Daarbij komt dat deze zaadcel en eicel beide een zekeren aard, een zekere natuur vertegenwoordigen. Er is in het vleesch immers onderscheiden aard. Paulus zegt in 1 Cor. 15 eenerzijds dat vleesch vleesch is, maar anderzijds dat elk vleesch zijn eigen aard, zijn eigen type heeft.

In het oogenblik dus waarop zaadcel en eicel samenkomen, is daar reeds een kiem voor een levend wezen, dat een bepaalde kleur, een bepaald type vertegenwoordigt. Dit type is het type mensch. Het stoffelijke bestaan van het vleesch is getypeerd naar den aard: vleesch der menschen en het leven in dat vleesch is menschelijk leven. Deze laatste gegevens kunnen niet ontkend worden en vinden ook bewijs door hetgeen de Schrift over de natuur en het vleesch der menschen zegt.

* * *

6. Daarbij komt nog een andere moeilijkheid. De woorden die de Schrift gebruikt voor „ziel", schijnen een verscheiden beteekenis te kunnen hebben. Dit geldt vooral van het in het Nieuwe Testament gebruikte woord „psuchè".

POPULAIR-WETENSCHAPPELIJKE SCHETSEN

De Spurgeon-Herdenking.

VII. (Slot.)

Spurgeons Tabernakel II.

De Tabernakel is een der merkwaardigste kerkgebouwen van Engeland. Van geschilderde ramen, altaarstukken, beeldhouwwerk of eenigerlei uitwendige versiering is hier niet de minste sprake. Er is niets overbodigs, alles is aangelegd op de practische behoefte: dat er veel menschen zitten en hooren konden. Heerschend middelpunt er van is het platform. „Ik kan", zegt Spurgeon, „terwijl ik predik niet als een standbeeld op één plek blijven staan, maar geef de voorkeur aan ruimte, zoowel van denkbeelden als van beweging". Rondom het platform cirkelt zich de reusachtige ruimte die 5000, met de staanplaatsen wel 7000 menschen kan bevatten. De drie gaanderijen, welke zich amphithealersgewijze over heel dit gebouw uitstrekken, zijn door volstrekte vermijding van hoeken zóó ingericht, dat ieder den prediker niet alleen goed hooren, maar ook goed zien kan. Spurgeon noemt den geluid-gang in den Tabernakel „een ware triumf van de wetenschap der geluidsleer". De ventilatie was, evenals de verlichting door 600 gaspitten, uitnemend. Het ingaan uitgaan van het reuzengebouw geschiedde vlug en zonder gedrang. In enkele minuten verspreidde zich de schare door de zestien verschillende uitgangen.

De godsdienstoefeningen werden er zonder invoering van eenige nieuwigheid geleid. Geen muziek of eenig andere de zinnen streelende plechtigheid. De Tabernakel is wel het scherpst contrast met de Westminster-Abdij, die meer een mausoleum is dan een kerk; door Ten Kate terecht genoemd „de gebeeldhouwde kroniek van Engelands historie". En met de St. Paul-kathedraal, de grootste Protestantsche Kerk van de geheele wereld, welke in 35 jaar voor den ontzaglijken prijs van 1½ millioen pond sterling is gebouwd. Toen Beets, verrukt over de schoonheid, uitriep: „Welke steenen en welke gebouwen"! kreeg hij ten antwoord: „Een prachtig gebouw, maar helaas wordt er weinig Evangelie in gepredikt". In den Tabernakel was àlles gewijd aan de verkondiging van de blijde boodschap der zaligheid. Daar was het één machtige propaganda-vergadering voor het christelijk geloof.

Een samenkomst, vooral des Zondags, maakte op den vreemdeling die haar voor het eerst zag, een overweldigenden indruk. Zooveel menschen op één plaats vergaderd te zien tot den dienst des Heeren en de aanbidding Gods, welk een heerlijke aanblik! Spurgeon sprak in zijn preek meermalen uit, dat er nog zeven duizend waren overgebleven, die de knieën niet voor Baäl gebogen hadden.

„Een huivering beving mij", zoo schrijft Ds O. Funcke, „toen nu die duizenden (waarbij alle rangen en standen en zelfs verschillende nationaliteiten en rassen vertegenwoordigd waren) oprezen en een lied zongen, zoodat de drempels en ijzeren pilaren van het huis beefden". Bijna ieder had een Bijbel en een Gezangboek bij zich, die ook ijverig werden gebruikt. Hieraan kan menigeen onder ons een voorbeeld nemen. Naar een zanguitvoering zal men niet gaan zonder programma. En in geen geval met een half, doch altijd met een volledig programma. Maar al te velen hebben echter in de samenkomst alleen een Nieuw Testament met Psalmen bij zich — als het niet met een Psalmboekje, formaat als een lucifersdoosje, ophoudt. Zelf heb ik een kerkganger, toen hij zijn plaats had ingenomen, overluid hooren vragen: „Is daar ook een boekje?"

„Zeer aangenaam was het", zoo verhaalt Funcke, „overal te zien, hoe vriendelijk en hartelijk de lieden met elkander omgingen, en hoe velen elkaar na de preek beteekenisvol de hand drukten, alsof zij in betrekking tot het gehoorde een verbond wilden aangaan." [1])

Spurgeon toornde telkens tegen het „papier-Christendom" en betreurde het zeer, dat velen bij het verlaten der samenkomst en zelfs na het vieren van het H. Avondmaal elkaar als „ijsbergen" voorbijglijden.

Met het volste recht kon hij getuigen, „dat geen kerkgebouw meer en tot zoo veelvuldige doeleinden gebruikt werd als de Tabernakel. Des Zondags had er tweemaal een overbezette dienst plaats. Bovendien werd in een groote zaal met

1) O. Funcke, Beelden en Schetsen uit Engeland, bl. 92.